

1910

vēst. izziņa

Kristīgi Demokrātiskā
savienība (KDS - KDP)

Fonds Nr. 1910

Nēsturiskā izziņa

1992. - 1997. g.

Vēsturiskā izziņa

I

Pēc Latvijas Tautas frontes (LTF) sairšanas daļa tās agrāko dalībnieku 1992.gada sākumā nolēma dibināt centrisku partiju. Tika nodibināta Demokrātiskā centra partija. Otra partija, kas izveidojās uz LTF drupām, bija Latvijas Kristīgo demokrātu savienība.

LKDS dibināšanas konference notika 1993.gada 6.februārī. Konference pieņēma LKDS statūtus, kuros par LKDS mērķi tika pasludināta kalpošana Latvijas tautai un Tēvzemei "ar kristīgas atbildības sajūtu, pēc kristīgu ļaužu parašām un uz personīgas brīvības un demokrātijas pamatiem".¹ Par galveno uzdevumu tika pasludināta apstākļu radīšana ģimenes, sabiedrības un valsts varas funkciju atveseļošanai un pilnveidošanai. Pie citiem uzdevumiem tika pieskaitīti:

- politiskās darbības veikšana,
- piedalīšanās vēlēšanu kampaņā,
- deputātu kandidātu izvirzīšana,
- deputātu parlamentārās darbības kontrolēšana un vadīšana un programmas partijas īstenošana ar viņu starpniecību, kā arī iesaistīšanās valsts pārvaldes institūciju izveidē.²

Konferencē tika apstiprināta šāda LKDS struktūra:

1. republikāniskā organizācija,
2. nodaļas kā teritoriālas struktūrvienības,
3. pirmorganizācijas.³

Par LKDS augstāka lēmēj institūciju tika pasludināts LKDS kongress, kura delegāti tika ievēlēti LKDS nodaļu konferencēs. Kongresu starplaikos partijas darbu vadīja Centrālā valde. LKDS 3.kongresā 1994.gada 1.oktobrī tika laboti statūti, un daudzas Centrālās valdes funkcijas tika deleģētas LKDS padomei.

Augstāko lēmējorganizāciju- kongresu bija paredzēts noturēt ne retāk kā reizi gadā un tā kompetencē ietilpa:

- lemšana par LKDS direktīvām un par LKDS programmu,
- Centrālās valdes locekļu ievēlēšana,
- Centrālās valdes ziņojumu un LKDS atskaites pieņemšana un lēmuma par tiem pieņemšana,
- lemšana par statūtiem un darba kārtību,
- LKDS centrālās saimnieciskās un finansiālās darbības revīzijas komisijas 3 cilvēku sastāvā izvēlēšana,

¹ LVA, 1910.f., 1.apr., 1.l., 11.lp.

² Turpat.

³ Turpat, 11.lp.o.p.

- lemšana par LKDS likvidēšanu vai apvienošanos ar vienu vai vairākām citām politiskajām organizācijām.⁴

Centrālās valdes sēdēm bija jānotiek ne retāk par reizi mēnesī. Valdē ietilpa priekšsēdētājs, vicepriekšsēdētājs, Saeimas LKDS frakcijas vadītājs un 12 kongresā ievēlēti Centrālās valdes locekļi. Tās kompetencē bija:

1. LKDS vadīšana, tās lēmumu īstenošana,
2. Ziņošana LKDS priekšsēdētājiem ne retāk kā 6 reizes gadā par Centrālās valdes darbību,
3. LKDS pārstāvēšana,
4. Komisiju un padomdevēju institūtu veidošana,
5. Piedalīšanās Saeimas deputātu kandidātu izvirzīšanas procesā,
6. Biedru naudas samaksas kārtības noteikšana,
7. Tiesības rīkoties ar kustamo un nekustamo īpašumu.⁵

Pēc padomes izveidošanas Centrālā valde kļuva par LKDS izpildinstitūciju laikposmā starp LKDS padomes sēdēm. Bez tam LKDS Centrālā valde nodarbojās ar šādiem iepriekš neminētiem pienākumiem:

- vismaz reizi mēnesī ziņoja LKDS nodaļu priekšsēdētājiem par savu darbību;
- bija tiesīga iecelt Centrālās valdes padomniekus;
- apstiprināja LKDS sekretariāta darbības nolikumu un iecēla sekretariāta vadītāju.⁶

LKDS padomei, kurā bez priekšsēdētāja un vicepriekšsēdētāja ietilpa LKDS Saeimas frakcijas locekļi, LKDS Centrālās valdes locekļi un viens pilnvarots pārstāvis no katras LKDS nodaļas, bija jāsanāk ne retāk kā reizi 3 mēnešos, un to sasauca LKDS valde. LKDS padome bija augstākā lēmēj institūcija kongresu starplaikā, tā:

- apstiprināja LKDS priekšsēdētāja ieteiktu vicepriekšsēdētāju (vienu vai vairākus) un noteica to kompetenci;
- lēma par iespējamām koalīcijām Saeimas vēlēšanās un pieņēma Saeimas priekšvēlēšanu programmu;
- kontrolēja, kā tiek izpildīta LKDS programma, statūtu prasības un kongresa lēmumi, kā arī Centrālās valdes darbu;
- meklēja finansu līdzekļus LKDS izvirzīto mērķu sasniegšanai un noteica biedru naudas samaksas kārtību;
- noteica delegātu pārstāvniecības normas LKDS kongresā;
- noteica Saeimas deputātu kandidātu izvirzīšanas un apstiprināšanas kārtību;

⁴ LVA, 1910.f., 1.apr., 1.l., 11.lp.o.p.

⁵ Turpat, 12.lp.o.p.

⁶ Turpat, 26.lp.

- apstiprināja kongresā ievēlēto amatpersonu vietas izpildītājus, ja bija radušās vakances;
- apstiprināja Saeimas LKDS frakcijas darbības nolikumu.⁷

LKDS darbību, kā arī kongresu lēmumu izpildi un statūtu ievērošanu kontrolēja LKDS Centrālā saimnieciskās un finansiālās darbības revīzijas komisija, kas atskaiti sniedza LKDS kongresam, bet sekretariāts bija izpildu institūcija, kas nodrošināja LKDS kongresa, padomes un Centrālās valdes lēmumu izpildi.⁸

Ar labiem panākumiem partija piedalījās 5. un 6.Saeimas un 1994. un 1995.gada pašvaldību vēlēšanās.

1997.gadā divu kristīgo partiju- LKDS un Kristīgās tautas partijas tuvināšanās beidzās ar partiju apvienošanos vienā. Ar mērķi- “apvienot Latvijas konservatīvi centriskās partijas atbilstoši Eiropas kristīgi demokrātiskās un kristīgi sociālās politikas principiem, kuras ekonomisko pamatu veido sociāli atbildīga tirgus ekonomika” un veidot latvisku, demokrātisku un tiesisku labklājības valsti⁹ abas partijas nolēma apvienoties 1997.gada 28.jūnijā, turpmāk saucoties par Kristīgi demokrātisko savienību (KDS/KTP).¹⁰ Tika izveidotas kopīgas institūcijas, bet par biedriem kļuva visi līdzšinējie abu partiju biedri, kam bija jāpārreģistrējas līdz partijas kongresam 1997.gada rudenī.

Par augstāko partijas lēmējainstitūciju tika pasludināts kongress, kuram ir tiesības pieņemt, grozīt un papildināt partijas statūtus un programmu, kā arī lemt par partijas likvidēšanu vai apvienošanos ar citām partijām.¹¹

Par citām partijas centrālajām vadības institūcijām bija jāklūst:

1. domei, kuras sastāvā bija jābūt partijas priekšsēdētājam un tā vietniekiem un pa 20 domniekiem no KDS un KTP, kas ievēlēti šo partiju kongresos. Domes pienākumos ietilpa Kristīgi demokrātiskās savienības (KDS/KTP) kārtējā kongresa sagatavošana. Domes sēdes bija paredzēts sasaukt pēc nepieciešamības. Pēc kārtējā kongresa domes sastāvs bija jāpapildina ar nodaļu pilnvarotajiem domniekiem un KDS Saeimas frakcijas deputātiem,
2. centrālajai valdei, kuras sastāvā ietilpa priekšsēdētājs un viņa vietnieks, ģenerālsekretārs, kā arī pa 8 pārstāvjiem no līdzšinējām KDS un KTP valdēm. Tai bija jāsanāk ne retāk kā reizi divās nedēļās, un tās sēdēs ar balsstiesībām varēja piedalīties visi LKDS Saeimas deputāti un valdības locekļi,

⁷ LVA, 1910.f., 1.apr., 1.l., 25.lp.

⁸ Turpat, 26.lp.

⁹ Turpat, 2.l., 1.lp.

¹⁰ Turpat, 2.apr., 1.l., 1.lp.

¹¹ Turpat, 2.l., 6.lp.

3. priekšsēdētājam un tā vietniekiem, ko ievēlēja apvienošanās kongresa dalībnieki,
4. ģenerālsekretāram, kurš pēc priekšsēdētāja ieteikuma jāapstiprina domei. Viņa pienākumos ietilptu:
  - partijas darba organizācija,
  - dalībnieku pārreģistrācija,
  - nodaļu un grupu apvienošanās process, apvienotās partijas sekretariāta izveidošana,
5. centrālajai revīzijas komisijai finansiālās darbības kontrolei,
6. sekretariātam apvienošanās procesa tehniskai nodrošināšanai.¹²

LKDS un KTP visu vēlēto institūciju pilnvaras palika spēkā līdz Kristīgi demokrātiskās savienības (KDS/KTP) reģistrācijai Tieslietu ministrijā. Jaunā partija ar valsts reģistra uzskaites numuru PO- 060 tika reģistrēta 1997.gada 25.augustā.¹³

II

Laikā no 1995.gada augusta līdz 1997.gada septembrim Latvijas Valsts arhīvā tika nodoti glabāšanā Latvijas Kristīgo demokrātu savienības un Kristīgi demokrātiskās savienības (KDS/KTP) dokumenti. 1998.gada augustā tika veikta dokumentu aprakstīšana: vērtības ekspertīze, lietu formēšana, un 1998.gada septembrī sastādīti divi apraksti:

- pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 1- Latvijas Kristīgo demokrātu savienība ar 10 lietām,
- pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 2- Kristīgi demokrātiskā savienība (KDS/KTP) ar 3 lietām.

Kristīgās tautas partijas dokumenti atrodas fondā Nr.1805.

Lietas aprakstā sakārtotas pēc nomināli hronoloģiskā principa. Aprakstam sastādīta vēsturiskā izziņa.

Vēsturisko izziņu sastādīja
Nevalstisko organizāciju un privātuzņēmumu dokumentu daļas
vecākais referents

D.Āzens

¹² LVA, 1910.f., 2.apr., 2.l., 6., 7.lp.

¹³ Turpat, 1.lp.

Šinī lietā 4 (ceturks)

_____ numurētas lapas

1998. g. «21.» oktobrī

LVA arhivists Biura